

- BUDYNEK MUZEUM

- PODZIEMNE PRZEJŚCIE DLA: PIESZYCH ROWERZYSTÓW

- PRZYSTANEK AUTOBUSOWY/TRAMWAJOWY

- DWORZEC PKP DWORZEC AUTOBUSOWY HOTEL

- GALERIA KRAKOWSKA

K Muzeum Armii Krajowej
im. gen. Emila Fieldorfa „Nila”
w Krakowie

ul. Wlta Stwosza 12, 31-511 Kraków

tel. 12 41 00 770 fax: 12 41 00 760

biuro@muzeum-ak.pl rezerwacja@muzeum-ak.pl

muzeumaktywne.pl /muzeumak /muzeumak

MUZEUM
AKTYWNE

www.muzeumaktywne.pl

W OKUPOWANYM
KRAKOWIE

INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA I WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków **MAŁOPOLSKA**

W OKUPOWANYM KRAKOWIE

Muzeum Armii Krajowej
im. gen. Emila Fieldorfa „Nila”
w Krakowie

Kraków 2020

Copyright © by Muzeum Armii Krajowej
im. gen. Emila Fieldorfa "Nila" w Krakowie

OPRACOWANIE:

Mateusz Gawlik
Katarzyna Mazur

KOREKTA:

Mirosław Brach

OPRACOWANIE GRAFICZNE:

Justyna Zinkiewicz-Grochot

Fotografie ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego

Dokumenty ze zbiorów Muzeum Armii Krajowej
im. gen. Emila Fieldorfa "Nila"

WYDAWCA:

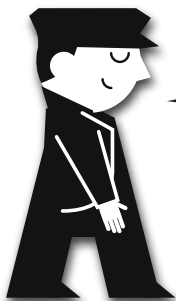
Muzeum Armii Krajowej
im. gen. Emila Fieldorfa "Nila" w Krakowie
ul. Wita Stwosza 12, 31-511 Kraków

W minionym stuleciu w Krakowie mieszkało czworo młodych ludzi - bohaterów naszej gry. To oni będą Wam towarzyszyć w niezwyklej podróży po okupowanym mieście. Poznajcie ich bliżej.

Witajcie!

Witajcie! Mam na imię Zosia. W czasie wojny byłam uczennicą i to dwóch szkół jednocześnie: oficjalnej i tajnej. Uczęszczanie do pierwszej z nich było przykrym obowiązkiem. Do drugiej chodziłam, bo bardzo chciałam. Było to ryzykowne, bowiem Niemcy wcale nie chcieli, aby Polacy się kształcili. Według ich planów mieli stać się posłuszną i tanią siłą roboczą. Za uczęszczanie na te tzw. tajne komplety można było zostać surowo ukaranym przez okupantów. Tymczasem to właśnie podczas tych lekcji mogliśmy poznawać polską literaturę oraz historię. Jak się dzisiaj dowiecie, w czasie wojny tzw. nie-niemieckim mieszkańcom Krakowa żyło się bardzo ciężko. Pomimo tego znalazły się osoby, które w różny sposób starały się stawiać czoła okupantom. Ja działałam w tajnym, polskim harcerstwie. Więcej na jego temat powie Wam Wojtek.

Czuwaj!

Jestem Wojtek i witam się z Wami jak na harcerza przystało. Niech Was nie zdziwi brak munduru - podczas okupacji nie wolno nam było go nosić. Niemcy nie wyrazili bowiem zgody na prowadzenie działalności przez dawne polskie harcerstwo. Pomimo zakazu nie zrezygnowaliśmy ze służby w harcerskim mundurze. Robiliśmy to nadal, ale w tajemnicy. Do historii przeszliśmy pod nazwą Szare Szeregi.

Cześć!

Mam na imię Irenka. Podczas okupacji pracowałam w Radzie Głównej Opiekuńczej, dzięki czemu mogłam pomagać tym najbardziej potrzebującym. To robiłam oficjalnie. Pełniłam także inną równie ważną rolę - byłam żołnierzem Armii Krajowej - tajnej, polskiej siły zbrojnej. Pełniłam tam m.in. funkcję łączniczki. Moim zadaniem było m.in. sprawne przekazywanie wiadomości określonym osobom. To zadanie ułatwiał mi charakter mojej pracy zawodowej, podczas której spotykałam wiele różnych osób. Od zawsze kochałam sztuki sceniczne i chociaż nie miałam wiele czasu, brałam udział w sztukach podziemnego teatru.

Serwus!

Ja jestem Stefan. I uwierzcie mi, z naszej Irenki jest niezła artystka. A jak to było u mnie? Pomimo młodego wieku musiałem pracować. Byłem zatrudniony w największym krakowskim zakładzie - Zieleniewskim. Mimo trudów fizycznej pracy, znajdowałem jeszcze dużo siły na działalność konspiracyjną. Tak jak Irenka, służyłem w AK. W moim miejscu pracy nie zapomniałem o tym, że jestem Polakiem i prowadziłem działalność sabotażową, zgodnie z zasadą „Polaku pracuj powoli”. A jeżeli chodzi o działalność konspiracyjną to dużo można by było o niej opowiadać...

Jak się zorientowaliście łączyło nas jedno - wszyscy kochamy Polskę i podczas wojny w różny sposób angażowaliśmy się w działalność konspiracyjną. Dzisiaj będziecie mieli okazję sami wykonać konspiracyjną misję. Jaką? Tego dowiedziecie się w dalszej części zajęć.

Żołnierze AK brali udział w szkoleniach. Zdobyta na nich wiedza była bardzo przydatna! Tak będzie i w Waszym przypadku! Poniżej znajduje się tekst na temat okupowanego Krakowa. Zdobądźcie brakujące informacje i umieśćcie je w odpowiednich miejscach. Pomogą Wam one w ukończeniu gry!

1 września 1939 r. polską granicę przekroczyły
wojska III Rzeszy i .....
17 września do grona agresorów dołączył ZSRS.
Kraków zaatakowano z powietrza już 1 IX. W rejonie
miasta stacjonowały oddziały Armii „Kraków” pod
dowództwem gen. .... Szyllinga.

Nie było szans na obronę, dlatego postanowiono,
że Kraków będzie miastem otwartym. Został on zajęty
w dniu ..... Rozpoczął się
ciężki czas niemieckiej okupacji. Okupanci w X 1939 r.
z części podbitych ziem utworzyli .....
Gubernatorstwo z siedzibą w Krakowie. Na jego czele
stał generalny gubernator. Na to stanowisko powo-
łano Hansa ..... Jego rezydencją
został ....., natomiast siedzi-
bą rządu GG został gmach .....
Okupanci używali zmienionej nazwy miasta -
....., Zmodyfikowano także herb
miasta poprzez usunięcie z niego .....
Według Niemców obowiązkiem Polaków była praca.

Największym przedsiębiorstwem Krakowa były Zakłady
..... . Spora część jego pracowników
działała w konspiracji.

Polacy niezwłocznie przystąpili do działalności
konspiracyjnej. Wkrótce po zajęciu Krakowa powstała
Organizacja Orła ..... , a następ-
nie struktury Służby Zwycięstwu Polski (SZP) -
Związku Walki Zbrojnej (ZWZ) - Armii Krajowej (AK).
Jednym z krakowskich konspiratorów był gen. Tade-
usz ..... , późniejszy dowódca AK.
Powołano okręg Kraków o kryptonimach .....
..... . Jego pierwszym dowódcą był płk
dypl. .... Filipowicz ps. Róg. Jego
następcą został płk Józef Spychalski ps. ....
..... .

Największe i najaktywniejsze zgrupowanie partyzanc-
kie działające w Krakowie i okolicach nosiło kryp-
tonim ..... . Do konspiracyjnej walki
potrzebowano ekwipunku. Uruchomiono zatem podziem-
ną produkcję broni. Przy ul. ....
produkowano m.in. pistolety maszynowe Sten.
Na czele Szefostwa Produkcji Konspiracyjnej Okręgu
Krakowskiego AK „Ubezpieczalnia” od VII 1942 r.
stał kpt. Bolesław Michał Nieczuja-Ostrowski
ps. .... .

Podziemie pomagało także Żydom. Niemcy planowali

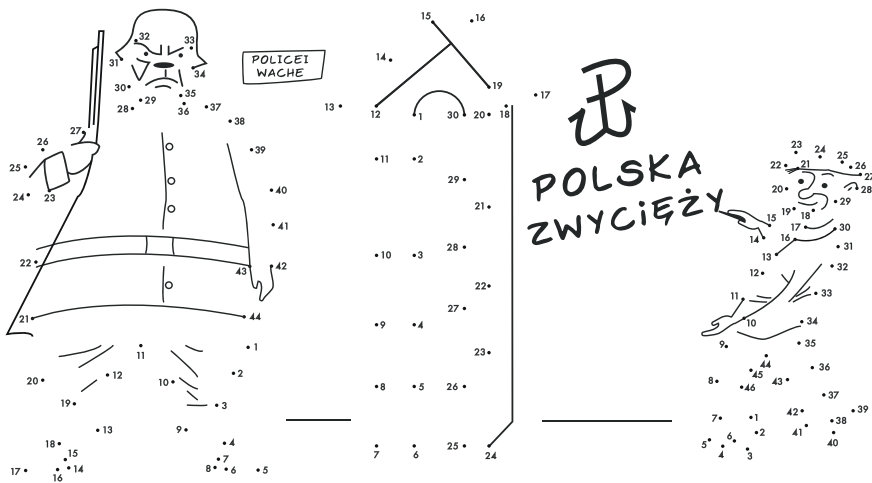

ich całkowitą eksterminację. Żydzi mieli przebywać w getcie zlokalizowanym na Podgórzu. Mieściła się tam jedna apteka, która nosiła nazwę .....
..... , a jej właścicielem był Tadeusz Pankiewicz. W ramach AK działała Rada Pomocy Żydom o kryptonimie .....

Kraków był ważnym ośrodkiem kultury. Działały tu Teatr Państwowy oraz Filharmonia GG. W mieście odbywały się również konspiracyjne wydarzenia kulturalne. Działały tu podziemne teatry takie jak: Teatr Niezależny, którego założycielem był Tadeuszem Kantor, a także Teatr Rapsodyczny, którego aktorem był m.in. ....

Jednym z naszych harcerskich zadań było wykonywanie konspiracyjnych symboli, haseł i rysunków. Polakom miały one nieść radość i nadzieję, a okupantom udowodnić, że nie poddamy się bez walki. Myślicie, że takie zadanie nie było ryzykowne? Dzisiaj może i nie, ale wówczas groziła za to kara śmierci!

Jako łączniczka ZWZ-AK musiałam świetnie orientować się w topografii Krakowa i zarazem mieć świetną pamięć. Tym razem ja mam dla Was zadanie. Poznaliście już dzieje i zakątki okupowanego Krakowa. Popatrzcie na fotografie i postarajcie się je właściwie podpisać.

.....

W związku z tym, że działaliśmy w konspiracji, musieliśmy być bardzo ostrożni. Używaliśmy pseudonimów, spotykaliśmy się w lokalach konspiracyjnych, często korzystaliśmy z różnych sposobów szyfrowania. Postarajcie się teraz wykonać niektóre konspiracyjne zadania. Zacznijmy od pseudonimu.

Ja, jak zwykle mam trochę trudniejsze zadanie niż Stefan, zaraz się dowiecie jakie. W trakcie szkoleń poznawaliśmy także tajniki szyfrowania. Dzięki wykorzystaniu szyfrów można było w łatwy sposób ukryć prawdziwą treść wiadomości np. informację o miejscu i czasie spotkania. Istniały różne sposoby szyfrowania, poznacie jeden z nich. Poniżej zamieszczony został fragment instrukcji dla krakowskich konspiratorów. Na jego podstawie zaszyfrujcie swój pseudonim.

Szyfr liczbowy.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	Układanie:		
1	P	R	I	S	T	U	W	Y	Z	A	B	1/ Wrysować kwadrat o boku 10 jednostek i dwa są- czące się z sobą boki ponumerować od 1 do 10,
2	O	P	I	S	T	U	W	Y	Z	A	B	przyczem zamiast 10 wpisać 0.
3	I	I	I	I	O	P	P	P	P	I	I	2/ Dzielimy kwadrat na 100 kwadracików.
4	S	T	U	W	Y	Z	A	B	O	I	A	3/ Ustalamy hasko/na przykładzie Polaka/, które wpi- sujemy w kwadrat w dowolnym umówionym kierunku
5	K	I	I	I	I	O	P	P	P	P	I	4/ Uzupełniamy kwadrat literami alfabetu. Jeżeli has- ko ma mniej niż 10 liter, wpisujemy po ostatniej
6	T	A	B	O	I	O	I	S	T	U	W	literze haska do końca kolejne litery alfabetu.
7	B	O	I	O	I	S	T	U	W	Y	Z	Jeżeli hasko wpisujemy pionowo, uzupełniamy kwad- rat poziomo wpisując po każdej literze haska na- stepujące po niej kolejne litery.
8	O	I	O	I	S	T	U	W	Y	Z	A	5/ W celu uniknięcia pomyłki ustala się alfabet, omijając litery, które mogłyby zdradzić charakter języka. Alfabet brzmiał: a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, r, s, t, u, w, y, z.
9	I	O	I	O	I	S	T	U	W	Y	Z	6/ Przy pisaniu treści ustalamy kolejność czytania cyfr: najpierw wiersz czy kolumna? Przecięcie się ich wskazuje litery, z których układały wyrazy.
0	S	T	U	W	Y	Z	A	B	O	I	A	Np. liczba 47 /4 wiersz, 7 kolumna, oznacza litere "a"/.

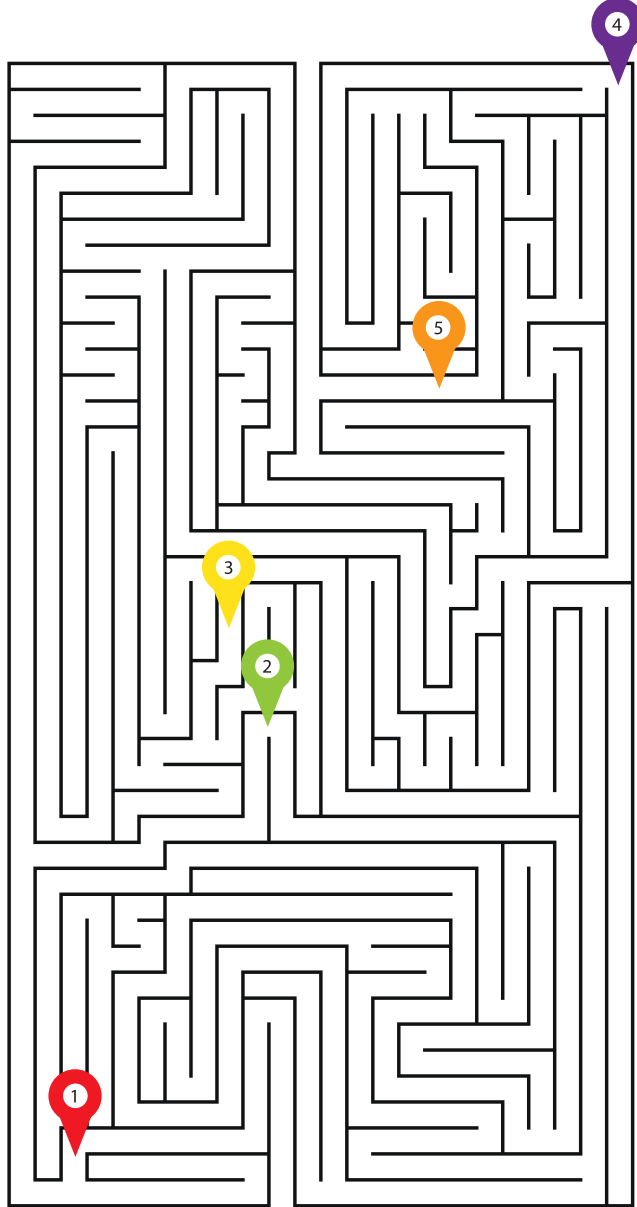
wiersz

7/ Piszemy treść. Np. "czekam wtorek rano". 81467460618216146036656057470934.
Cyfry należy pisać od siebie w równych odległościach ewentualnie grupami
/dla zmylenia/ według umowy. Można je podać w formie rachunku, notatek oso-
bistych i td.

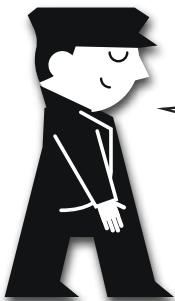

Jak wspominał Stefan konspiratorzy spotykali się w tajnych lokalach. Można było do nich trafić, znając ich lokalizację oraz hasło. Waszym kolejnym zadaniem będzie ustalenie tajnego hasła. Przydadzą Wam się do tego informacje zdobyte podczas warsztatów i gry. Treść Waszej wiadomości stanowić będą hasła krzyżówek. Do wykonania pierwszej z nich musicie udać się w podróż po okupowanym Krakowie. Wojtek potwierdzi, że my jako harcerze działaliśmy w różnych częściach miasta. Przejdźcie teraz przez labirynt, rozpoznajcie, co to za obiekty, a następnie umieście ich nazwy kolejno w krzyżówce.

Potwierdzam i od razu powiem Wam, co musicie zrobić, aby zdobyć kolejną część hasła: musicie rozwiązać krzyżówkę. Wykorzystajcie do tego wiedzę uzyskaną podczas warsztatów.

1. Jeden z kryptonimów, który nosił Okręg Kraków AK.
2. Jak brzmiała niemiecka nazwa Krakowa?
3. Generalne ..... - nazwa protektoratu III Rzeszy utworzonego przez okupantów z części terytorium II RP.
4. Co zostało usunięte z godła Krakowa?
5. Armia ..... - konspiracyjne wojsko służące w okupowanej Polsce.

						1.						
					2.							
3.												
					4.							
					5.							

Brawo!!! Zdobyliście tajne hasło. Pewnie jesteście zdziwieni czemu ono jest takie dziwne? Tego dowiecie się z lektury poniższego maszynopisu. Miłej lektury!

b/Spotkanie w lokalach. Kontakty uliczne są przewidziane na spotkania indywidualne członków organizacji, natomiast spotkania w lokalach służą przeważnie do zbiorów bądźto w celach szkoleniowych, bądź organizacyjnych. Ponieważ w spotkaniach tych bierze udział po kilka osób/nie powinno być nigdy więcej niż sześć/nie należy przychodzić i wychodzić razem, lecz pojedynczo, a najwyżej w dwójkę w odstępach kilku, a nawet kilkunastominutowych. Przychodząc do domu któregoś z członków nie wolno pytać się o niego pseudonimem, ale imieniem własnym. O wiele więcej skomplikowana jest sprawa, kiedy idziemy do kogoś, kogo nie znamy, mając podany tylko dokładny adres, hasło odzew. Odpowiednie tu będzie zastosowanie do hasła aktualnych obecnie rzeczy: kupna i sprzedazy. Np. ktoś mający pójść pod wskazany adres może zaoferować tanie maski, ładne pończoszki czy coś w tym rodzaju. Należy się liczyć z tym, że w danej chwili osoba, z którą ma się polecenie zobaczyć jest nieobecna. Koniecznym jest wobec tego towar, który się oferuje mieć z sobą, bo może się zdarzyć, że ktoś z rodziny, niewtajemniczony, zechce faktycznie daną rzecz kupić. Aby zapewnić sobie w wypadku nie zastania osoby, do której się przychodzi, możliwość powtórne wstępu do tego domu, należy ofiarować się natychmiast z przyniesieniem do obejrzenia bielizny, butów, mięsa czy t.p. Aby nie było przykrych w konsekwencjach nieporozumień, w tego rodzaju spotkaniach, należy również do hasła dodać jakąś cechę charakterystyczną. Np. powiedzieć: "Skierowała mnie tutaj pani X." W odzewi powinno być np. "Bardzo miło z jej strony, że nie zapomniała o mej prośbie".

Jako że dla Niemców najmniej podejrzane były osoby młode, często to my otrzymywaliśmy rozkazy dotyczące obserwowania okupantów. Musieliśmy być bardzo ostrożni i spostrzegawczy. Często musieliśmy działać pod presją czasu. Mam dla Was zadanie, które sprawdzi Waszą spostrzegawczość. Poniżej znajdują się fotografie przedstawiająca niemieckie uroczystości na obecnym Rynku Głównym. Znajdźcie 5 różnic, macie na to 3 minuty. Do dzieła!

W związku z moją pracą w RGO oraz działalnością w AK spotykałam się z różnymi osobami. Teraz dowiecie się, jak oni wspominali swoje wojenne przeżycia. Zapoznajcie się z wypowiedziami i zamieście poniżej swoje przemyślenia.

Kiedyś poszłam pod Wawel. Wtedy płakałam. Na Wawelu powiewała chorągiew ze swastyką. Ktoś do mnie poszedł, nie wiem kto, ktoś obcy: „Nie płacz dziecko, oni nie są wieczni. Wawel jest nasz”. Rozpłakałam się wtedy pierwszy raz w czasie wojny. I jeszcze wtedy, gdy w samo południe usłyszałam „Zygmunta”, byłam wtedy na ulicy Krowoderskiej, a on dzwonił na klęskę Francji, na klęskę naszym nadziejom.
.....

Zapanował głód, zimno, brak odzieży, obuwia. Kromka chleba stała się obiektem marzeń. Było nas pięć siostr i jeden brat. (...) Ze średnim wykształceniem wybrał się do pracy murarza, bo takie zajęcie właśnie było wolne. Siostry zajęły się robotą swetrów na zarobek. Od metalowych drutów puchły im stawy w rękach, bo tak zimno było w mieszkaniu. Przypominam sobie, że za zrobienie z dwóch swetrów jednego siostra otrzymywała za zapłatę chleb o wadze 75 dkg. Nie do wiary, prawda?
.....

W 1943 r. jako 14-letnia dziewczyna zostałam wywieziona na przymusowe roboty do Niemiec. Wówczas odczułam, jak bardzo kocham Kraków. Po przyjeździe na tereny niemieckie, pamiętam jak dziś (...) położyłam się na zielonej trawie twarzą do ziemi i płakałam głośno.

(...) Byłam przecież dzieckiem, które znalazło się tu wyrwane nagle z serca Polski. Zmuszona zostałam do ciężkiej pracy, pracy ponad siły 14-letniej dziewczynki. Gdy nadeszła zima, chodziłam do pracy w fabryce dynamitu, oddalonej o kilka kilometrów od miejsca mojego zamieszkania, tj. drewnianych baraków. Na nogach w siarczysty mróz miałam drewniaki bez pięt i w nich maszerowałam przez śnieg. Praca była niebezpieczna, ciężka i mało płatna. Wyżywienie tak marne, że tylko młodość i pomoc (...) pozwoliła mi przetrwać ten okrutny czas.

.....

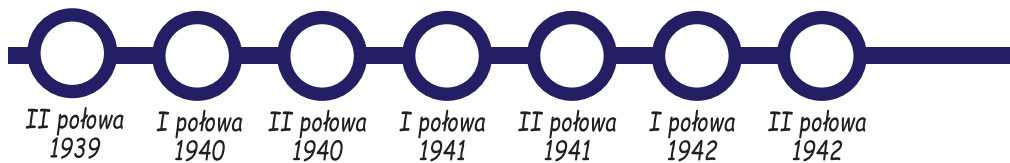
Praca moja w ramach tajnego nauczania, od samego początku, polegała nie tylko na uczeniu się, lecz także na spełnianiu pewnych funkcji organizacyjnych. A więc ponieważ uczenie odbywało się w grupach po 5 do 7 uczniów, a zespołów było kilkanaście, należało koordynować zajęcia, ustalać podziały godzin (...) Zajęcia odbywały się zwykle od 16 lub 17 do około 21, przez cały tydzień, jak również i w niedzielę, a ponieważ w zespole było około 6 uczniów, więc prawie w każdym dniu tygodnia zajęcia te odbywały się w innym mieszkaniu. Nie było tablic ani specjalnych pomocy naukowych, był tylko ołówek lub pióro i papier oraz, co najważniejsze, głęboka chęć nauczania i uczenia się.

(cytaty z: Jerzy Mikułowski Pomorski „Kraków w naszej pamięci”, Kraków 1991)

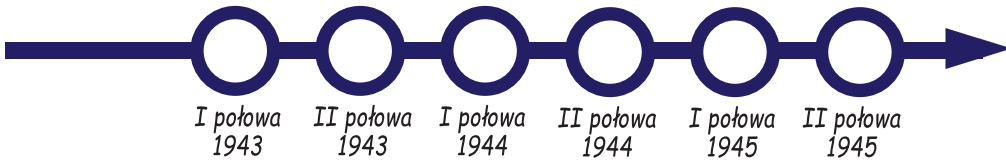

Na koniec czas na podsumowanie.
Tym razem Stefan się do czegoś przydał
i przygotował spis najważniejszych wydarzeń
z czasów II wojny światowej oraz specjalną
oś czasu. Zobacz poniżej.

- 1 27 IX 1939 r. - utworzenie Służby Zwycięstwu Polski (SZP)
- 2 14 II 1942 r. - przemianowanie ZWZ na Armię Krajową
- 3 2 IX 1945 r. - kapitulacja Japonii. Koniec II wojny światowej
- 4 I-X 1944 r. - akcja „Burza”, polegająca na zwiększeniu przez AK działalności sabotażowo-dywersyjnej

Pomocy! Wiedziałem, że o czymś zapomniałem... nie ułożyłem wydarzeń chronologicznie i nie umieściłem tych wydarzeń na osi czasu. Naprawcie proszę mój błąd. Przed datami zostały umieszczone cyfry. Umieście je w odpowiednim miejscu na osi czasu. Powodzenia!

5

21 VIII 1942 r. - 2 II 1943 r. - bitwa pod Stalingradem, zakończona kapitulacją wojsk niemieckich

6

22 VI 1941 r. - atak wojsk niemieckich na ZSRS. Wkrótce potem całość ziem polskich znalazła się pod okupacją niemiecką

7

20 IV 1943 r. - zamach na Friedricha W. Krügera

8

15 VIII 1941 r. - oficjalna zmiana nazwy miasta Krakowa na Krakau

- 9 19 I 1945 r. - rozwiązanie AK przez jej ostatniego dowódcę gen. Leopolda Okulickiego
- 10 26 IX 1941 r. - zmiana herbu Krakowa przez usunięcie z niego orła
- 11 1 IX 1939 r. - atak wojsk III Rzeszy oraz Słowacji na Polskę (wybuch II wojny światowej)
- 12 8 V 1945 r. - bezwarunkowa kapitulacja III Rzeszy
- 13 12 X 1939 r. - utworzenie Generalnego Gubernatorstwa (GG).
- 14 29 I 1944 r. - nieudany zamach na Hansa Franka
- 15 6 IX 1939 r. - wojska niemieckie wkroczyły do Krakowa
- 16 18 I 1945 r. - zajęcie Krakowa przez Armię Czerwoną
- 17 17 VIII 1940 r. - zburzenie krakowskiego pomnika A. Mickiewicza
- 18 17 IX 1939 r. - najazd wojsk sowieckich na Polskę

- 19 5/26 IV 1943 r. - zerwanie przez Stalina stosunków dyplomatycznych między ZSRS a Polską
- 20 13 XI 1939 r. - powstanie Związku Walki Zbrojnej (ŻWZ)
- 21 3 III 1941 r. - utworzenie krakowskiego getta
- 22 22 VI 1940 r. - zdobycie Francji przez III Rzeszę
- 23 23 IX 1939 r. - utworzenie w Krakowie Organizacji Orła Białego
- 24 19 VI 1940 r. - przeniesienie siedziby polskich władz z Francji do Londynu

UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH ZAPRASZAMY SERDECZNIE NA POZOSTAŁE ZAJĘCIA EDUKACYJNE:

W SZEREGACH ARMII KRAJOWEJ

Zajęcia, podczas których uczestnikom zaprezentowane zostaną najważniejsze informacje dotyczące Armii Krajowej i jej bohaterskich żołnierzy. Po wizycie na ekspozycji uczniowie przejdą do lokalu konspiracyjnego "Małej Akademii", gdzie wezmą udział w warsztatach, w trakcie których przyjmą pseudonim, a także poznają ekwipunek, jaki wykorzystywali żołnierze AK. Następnie uczestnicy wykonywać będą wybrane konspiracyjne zadania (m.in. legalizacja dokumentów, szyfrowanie wiadomości, kolportaż przesyłek i rozkazów).

ZOSTAŃ ASEM WYWIADU!

Zajęcia, w trakcie których uczestnicy dowiedzą się jak wyglądała działalność polskiego wywiadu podczas II wojny światowej. Śledzą losy wybitnych agentów, podążą śladami emisariuszy i kurierów, a także poznają dokonania najbardziej znanych polskich kryptologów, którzy złamali kod niemieckiej maszyny szyfrującej Enigma. Podczas warsztatów realizowane są różnorodne aktywności: zwiedzanie fragmentów ekspozycji stałej, deszyfrowanie tajnych wiadomości, wypełnianie specjalnych dowodów osobistych. Prezentowane będą także informacje na temat najciekawszych akcji przeprowadzonych przez wywiad oraz

metod działania wybranych konspiratorów. Po tej dawce wiedzy uczestnicy udają się do muzealnych podziemi, gdzie biorą udział w wyjątkowej grze terenowej.

POZNAJEMY WSPÓŁCZESNYCH RYCERZY.

Podczas zajęć uczestnikom zaprezentowane zostaną czasy II wojny światowej. Świat konspiracji i bohaterkich żołnierzy. Po wizycie na ekspozycji uczestnicy udają się do swojej wojskowej "bazy" - Małej Akademii. Podczas warsztatów uczestnicy wstępują w szeregi polskiej armii i biorą udział w szkoleniu, w ramach którego mają możliwość bezpośredniego kontaktu z elementami umundurowania i ekwipunku żołnierskiego. Kolejne zadania zależne są od wieku małych żołnierzy.

BOHATEROWIE I ZDRAJCY.

Podczas lekcji zaprezentowane zostaną różne postawy Polaków w czasie okupacji i bezpośrednio po jej zakończeniu. Uczniowie, zwiedzając ekspozycję, otrzymają specjalnie przygotowane karty pracy, dzięki którym będą mieli okazję m.in. do wcielenia się w rolę "sędziów" i podjęcia decyzji, która postawa jest według nich godna naśladowania, a jaka powinna być potępiona.